

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΜΠΟΕΜ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

('Από τὸ ἀπολαυστικότερο βιβλίο τῆς Ἀγγλίδος καλλιτέχνιδος Νίνας Χώμνεττ)

πολὸς κόσμος νομίζει ὅτι οἱ Μποέμ, τῆ ζωῆ τῶν ὁποίων περιέγραφε τόσο παραστατικά ὁ Μυρζέ στο περιφημο μυθιστόρημά του, εἶνε ἀνθρώποι περασμένης ἐποχῆς, τύποι ὠραῖοι ποὺ σήμερον ἔχουν ἐκλείψει πᾶσι ἀπὸ τὸν κόσμο.

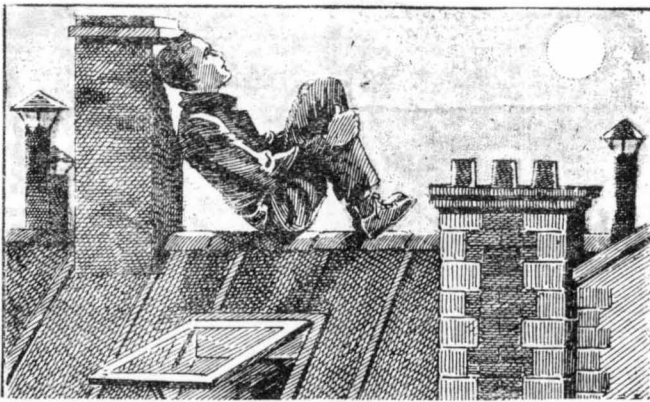
Ἐν τούτοις, οἱ Μποέμ ὑπάρχουν στὸ Παρίσι καὶ σήμερον, ὅπως ὑπῆρχαν καὶ ἄλλοτε. Κι' οἱ σημερινοὶ Μποέμ δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ ἐκείνους τῆς ἐποχῆς τῆς Μιμῆς Πινσόν. Αὐτὸ προκύπτει τοῦλάχιστον ἀπὸ μιὰ αὐτοβιογραφία, τὴν ὁποία ἐξέδωσε τελευταία ἡ ἑξακοσθητὴ Ἀγγλὶς Ζωγράφος μὲς Νίνα Χώμνεττ, ἡ ὁποία ἔζησε πολλὰ χρόνια τῆς ζωῆς τῆς στὸ Καρτιέ Λατέν τοῦ Παρισοῦ.

Καί, πρῶτα-πρῶτα, ἕνας ἀπ' τοὺς μεγαλειτέρους Μποέμ τῶν καλλιτεχνικῶν κύκλων τοῦ Καρτιέ Λατέν ἦταν ἡ ἴδια ἡ μὲς Χώμνεττ.

Τὸ τελευταῖο ἔτος τῆς διαμονῆς τῆς στὸ Παρίσι, ἡ Ἀγγλὶς καλλιτέχνις γνωρίστηκε μ' ἕναν νεαρὸ Νορθηγὸ συνάδελφό τῆς, ποὺ κι' αὐτὸς εἶχε πάει στὸ Παρίσι νὰ σπουδάσῃ ζωγραφικὴ καὶ ποὺ περνοῦσε ὅλο σχεδὸν τὸν καιρὸ του, ἀπὸ τὸ πρωτὸ ὡς ἀργὰ τῆ νύχτα, σ' ἕνα καφενεῖο τοῦ τοῦ Παρισοῦ.

Καρτιέ Λατέν. Ἦταν ἕνας νέος ψηλός, ὄμορφος κι' ἀδύνατος καὶ τὸν ἔλεγαν Ἔντγαρ.

Ἀπ' τὴν πρώτη μέρα τῆς γνωριμίας τους, οἱ δύο καλλιτέχνη ἐνοίωσαν ζωηρὴ συμπάθεια ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον. Ὁ Ἔντγαρ ἔφερε μόνον νορθηγικά καὶ πολὺ λίγα γαλλικά. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἐμπόδιζε νὰ συνηνοῦνται θαυμάσια καὶ ν' ἀρχίσουν ἄγριο φλέγτ. Κάθε βράδιν βρισκόντουσαν καθισμένοι πάνω στὰ κεραμίδια, δίπλα στὸ φεγγαγιτῆ

Ἀνέβαινε στὰ κεραμίδια καί... «σεληνιαζόταν»!...

τῆς σοφίτας ποὺ κατοικοῦσε ὁ Ἔντγαρ, καὶ μὲ τὶς πλάτες τους στηριγμένους στὴν καπνοδόχο, κοιθέντασταν τρυφερά ὡς τὸ πρωτὸ. Ὅταν γλυκοχάραζε, ἔμπαιναν στὴ σοφίτα νὰ κοιμηθοῦν. Πάνω στὰ κεραμίδια αὐτὰ ὄνειροπολοῦσε ὁ Ἔντγαρ ὄρες ἀτελείωτες κυττάζοντας τὸ φεγγάρι ἢ... «σεληνιαζόμενος», ὅπως ἔλεγε ὁ ἴδιος.

Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Ἔντγαρ ρώτησε ξαφνικά τὴ μὲς Χώμνεττ:

— Δὲν μοῦ λές, Νίνα, πόσο στοικιζεῖ ἕνας γάμος στὴν Ἀγγλία;

— Δὲν ξέρω ἀκριβῶς, ἀπάντησε ἡ νέα, μὰ μοῦ φαίνεται ὅτι στοικιζεῖ ἔξῃ ὡς ἐφτά πέννες.

— Τότε νὰ πάμε στὴν Ἀγγλία νὰ παντρευτοῦμε.

«Ἐμείνα ἀμέσως σύμφωνη μαζί του, γράφει ἡ μὲς Χώμνεττ, καὶ σὲ λίγες μέρες πήγαμε στὴν Ἀγγλία καὶ παντρευτήκαμε. Τὰ ἔξοδα γιὰ τὶς ἀδειες καὶ γιὰ τὸν γάμο τὰ πλήρωσε ὁ πατέρας μου.

» Νοικιάσαμε κατοίην δύο δωματάρια σ' ἕνα ὑπερῶο καὶ πληρώναμε γιὰ νοίκι πέντε πέννες τὴν ἑβδομάδα (δεκαπέντε δραχμῆς). Τὶς περισσότερες φορές δὲν εἶχαμε νὰ φάμε. Πάντοτε ὅμως εἶχαμε λουλούδια στὸ τραπέζι μας!

» Ἐννοεῖται ὅτι πολὺ γρήγορα ἄρχισαν ἡ γκρίνιες μεταξύ μας. Ἐνα βράδιν πήγα καὶ δειπνήσα μαζί μ' ἕναν ἠλικιωμένο κύριο, ποὺ τὸν ἐγνωρίζα ἀπὸ χρόνια, πολὺ πρὶν πάω γιὰ τὶς σπουδῆς μου στὸ Παρίσι. Ὁ ζηλιάρης ὁ Ἔντγαρ θυμωσε γι' αὐτὸ τρομερά κι' ὄταν γύρῃσα στὸ σπίτι, ἄρχισε ἕνας καυγὰς τρικουβέρτος μαζί του. Γιὰ πολλὴ ὥρα πετούσαμε κατσαρόλες καὶ μπρικία ὁ ἕνας στὸν ἄλλο, μὲ λύσσα!...

» Ὅλ' αὐτὰ μ' ἔκαναν στὸ τέλος νὰ βαρεθῶ τὸν σύζυγό μου. Εἶχαμε διαρκῶς συζητήσεις, γκρίνιες καὶ φραγῶρες ἀτελείωτες γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ οὐκ ὀφείδονται ἰδέες. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἦταν κι' ὁ ἴδιος ὁ Ἔντγαρ. Καί, ὅπως ἦταν ἐπιπένο, ἡ συζητήσιες αὐτῆς κατέληγαν πάντα σ' ἄγριους ξυλοδαρμούς.

» Μιὰ μέρα, πάνω σὲ μιὰ τέτοια συζήτησι, ὁ Ἔντγαρ μοῦ πέταξε κατακέφαλα τὸ τσίγκινο πιάτο μὲ τὸ βούτυρο. Ἐγὼ ὅμως ἤμουν τόσο πενησαμένη, ὥστε δὲν σκέφτηκα νὰ τοῦ ἀνταποδώσω τὴν περιποίησι καὶ νὰ τοῦ πετάξω πίσω τὸ πιάτο. Κῦτταξα μόνον τριγύρω, εἶδα ὅτι τὸ βούτυρο εἶχε κολλήσει μονοκόμματο ἀπὸν τοίχο, ἔτρεξα κοντὰ καὶ τὸ καταβρόχθισα, γλυφοντάς το μὲ τὴ γλῶσσα!.

Ἐπειτ' ἀπὸ λίγον καιρὸ, ἡ ἀστυνομία τοῦ Λονδίνου συνέλαβε τὸν Ἔντγαρ ἐπειδὴ, σὺν ξένος ποὺ ἦταν, δὲν εἶχε πάει νὰ δηλώσῃ στὸ Τμήμα Διαβατηρίων τὴν ἀφίξι του στὴν Ἀγγλία. Τὸν δίκασαν καὶ τὸν καταδίκασαν σὲ φυλάκειο τριῶν μηνῶν.

«Ὅταν τὸν πῆγαν στὴ φυλακὴ, γράφει ἡ μὲς Χώμνεττ, ἐνόησα ἕνα αἰσθημα ἀνακουφίσεως κι' ἐλευθερίας. Μὰ κι' ὁ Ἔντγαρ πέρασε ἐξαιρετικά ὠραία στὴ φυλακὴ του. Δὲν στενοχωρήθηκε ὀόλου. Ὅταν τελείωσε ὠστόσο ἡ ποιητὴ του καὶ βγήκε ἀπ' τὴ φυλακὴ, ἡ ἀστυνομία τὸν μαρκακάρισε σ' ἕνα πλοῖο ποὺ ἐφευγε γιὰ τὴ Χάρβη καὶ τὸν ἀπέλασε ἀπ' τὸ Λονδίνο.

» Ἀπὸ τότε δὲν τὸν ξαναεἶδα. Μοῦ ἔγραφε κάπου-κάπου λέγοντάς μου ὅτι μ' ἀγαποῦσε πάντα τρυφερά, καὶ μιὰ φορὰ ποὺ ἡ δουλειῆς του πῆγαιναν καλά, μοῦ ἔστειλε γιὰ δῶρο πέντε λίρες». Αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ μισομνημὴ γοημῆλιος περιπέτεια τῆς Ἀγγλίδος ζωγράφου.

Ἀπ' τοὺς χειρότερος καὶ τοὺς πὸ ἀδιόρθωτους σημερινοὺς Μποέμ τῆς Καρτιέ Λατέν, εἶνε κι' ὁ Τσεχοσλοβάκος γλύπτης Ἐρρίκος Μπρτσόσκα. Ὁ Μπρτσόσκα ἔχει φτιαξὲ μιὰ μαριμαρινή προτομὴ μὲς Χώμνεττ ποὺ θεωρεῖται ἀριστοτέρημα. Τὴν προτομὴ αὐτὴ τὴν ἀγόρασε τελευταία ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις καὶ τὴν ἐπιστοπέτησε στὸ Μουσεῖο Βικτωρίας καὶ Ἀλβέρτου τοῦ Λονδίνου.

Ἐ, λοιπόν, θὰ τὸ πιστέψετε; Τὴν περιφημὴ αὐτὴ προτομὴ ὁ Μπρτσόσκα τὴν ἔφτιαξε μ' ἕνα κομμάτι μάρμαρο ποὺ τῶκλιψε μιὰ σκοτεινὴ χειμωνιάτικη νύχτα ἀπὸ ἕνα μαριμαράδικο, βοηθούμενος ἀπὸ κάποιον φίλο του. Στὴν κλοπὴ αὐτὴ παρενοικετο καὶ ἡ ἴδια ἡ μὲς Χώμνεττ, ἡ ὁποία στὸ βιβλίο τῆς λέει ὅτι στεκόταν παρὰμερα, παραφύλαγοντας μὴν περάσει κανένας χωροφύλαξ καὶ βουτήξῃ τοὺς φίλους τῆς.

Ὁ Τσεχοσλοβάκος γλύπτης ἦταν καὶ λίγο κούτσος. Μιὰ φορὰ ποὺ γινόνταν συζήτησις γιὰ φαντάσματα, ὁ Μπρτσόσκα ἀρῶαξε ἀπ' τὸ τραπέζι ἕνα μαχαίρι τοῦ φαγητοῦ καὶ φώναξε μ' ἔξαρσι:

— Τὰ φαντάσματα τὰ μωστῶ ὅσο τίποτ' ἄλλο στὸν κόσμο. Κι' ἂν καμιά φορὰ παρουσιαστῇ μπροστὰ μου κανένα τέτοιο, θὰ τὸ σκοτώσω μ' αὐτὸ ἔδω τὸ μαχαίρι!...

Ἡ μὲς Χώμνεττ δειπνοῦσε συχνὰ μὲ τὸν Μπρτσόσκα καὶ μὲ τὴ φιλενάδα του Σοφία, στὸ φτωχικὸ διαιμερίδιό τους. Καὶ κατὰ κανόνα ἀπαράβατον, ὁ Ἐρρίκος κι' ἡ Σοφία καυγαδίζανε πάντα πάνω στὸ φαγι καὶ πετοῦσαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο κολοτέττες, κομμάτια ψωμί καὶ ποτήρια!...

Ἡ φιλενάδα τοῦ Τσεχοσλοβάκου καλλιτέχνη ἦταν περιεργότατος τύπος. Εἶχε μιὰ ἀκατανίκητὴ ἀπέχθεια πρὸς τὸ φεγγάρι. Καὶ ὅσας ἔβγανε περὶατο, τὶς φεγγαρολόγιες νύχτες, μὲ τοὺς φίλους τῆς, τοὺς ἔθαζε νὰ περπατῆνε ἢ στὰ σκιερὰ μέρη τοῦ δρόμου, γιὰ νὰ μὴν τοὺς χτυπᾶ τὸ φεγγαροφῶτος, ἢ μὲ τὶς πλάτες γυρισμένες πρὸς τὸ φεγγάρι, γιὰ νὰ μὴν τὸ βλέποιν!...

Ἀλλ' ἡ μονομανία τῆς Σοφίας ἦταν καὶ τὸ ὅτι τὴς περισσότερες ὄρες τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας τὶς περνοῦσε καθισμένη ἢ ἑσπλωμένη στὸ σκαλοπάτι τῆς σκάλας τοῦ σπιτιοῦ τῆς! Ἐκεῖ δέχονταν τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ Μπρτσόσκα καὶ τοὺς φίλους τοῦ σπιτιοῦ, βάζοντάς τους νὰ κάθονται κι' αὐτοὶ στὰ σκαλοπάτια.

Ἄλλοι διάσημοι Μποέμ τοῦ Καρτιέ Λατέν ἦσαν καὶ δύο Ἀγγλοὶ, ὁ δημοσιογράφος Ρήντιμαν Χιούαρτ κι' ὁ ζωγράφος Τζῶν Φλίνγαγκαν.

Ἐνα χρονικὸ διάστημα ποὺ εἶχε μεγάλες καὶ συνεχεῖς ἀνεταρῆες, ὁ Ρήντιμαν Χιούαρτ ἐνεχειρίασε τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο ὅλα τὰ πράγματά του κι' ὅλα τὰ ρούχα του, ἀκόμα καὶ τὰ ἐσώφρονα μὲ του. Ἐτσι ἔμεινε μόνον μὲ τὰ ἐσώφρονα ποὺ φοροῦσε πάνω του, μὲ μιὰ... ρεδιγκότα κι' ἕνα ψηλὸ καπέλλο!...

Ὁ Τζῶν Φλίνγαγκαν ἔξ' ἄλλου, κάποτε δὲν φοροῦσε ἐπὶ πολὺν καιρὸ καθόλου ἐσώφρονα, γιατί δὲν εἶχε. Κι' ὅσας στὸ καφενεῖο τὸν φώναζε κανένας γνωστός του καὶ τοῦ πρότεινε νὰ τὸν κερᾶ ἕνα κρασί ἢ ἕναν καφέ, ὁ Φλίνγαγκαν τοῦ ἔλεγε:

— Ἄν εἶσαι φίλος μου, ἀντὶ νὰ μὲ κερᾶς κρασί, ἀγόρασε μου ἕνα ζευγάρι κάλτσες, ἢ ἕνα μαντήλι.

Τὸ πὸ περὶεργὸ ὅμως εἶνε ὅτι τὰ ἑννέα δέκατα τῶν σημερινῶν Μποέμ τοῦ Καρτιέ Λατέν δὲν εἶνε Γάλλοι, ἀλλὰ ξένοι.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ἐδῶ νεραϊδοφιλήμα τὸ κάθε κρηματάρ, ἀρχαῖοι ναοὶ στὶς θάλασσες πρηνοὶ τὶς στοιχειωμένες, κι' ἐγὼ, φτωχὸ ναυτάποικο, θεμάμ' ἕνα νησάκι μὲ τὶς χλωμῆς τὶς Παναγιῆς καὶ τὶς δειλῆς παρθένες.

Η, ΝΙΡΒΑΝΑΣ